

24 Heol y Gadeirlan / 24 Cathedral Road
Caerdydd
CF11 9LJ

Prif Weithredwr,
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam,
Neuadd y Ddinas,
Wreccsam.
LL11 1AY

Ffôn / Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs / Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun / Ffôn testun: 029 2032 0660
info@audit.cymru / post@archwilio.cymru
www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Cyfeirnod: 3142A2022

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2022

Annwyl Ian,

Trefniadau ar gyfer Rhannu Gwybodaeth Agored Trwy Bwyllgorau – Adolygiad Lefel Uchel

Fel rhan o'n gwaith Asesu Sicrwydd a Risg yn y flwyddyn ariannol 2021-22, gwnaethom nodi tryloywder gwybodaeth fel maes adolygu posib, a gan fod y Cyngor hefyd wedi nodi ei fod am ddysgu o arfer gorau ynghylch adrodd ariannol a pherfformiad, fe wnaethom gytuno gyda chi y byddem yn cynnal adolygiad o'r trefniadau ar gyfer rhannu gwybodaeth yn agored drwy bwyllgorau'r Cyngor. Mae'r llythyr hwn yn crynhoi ein canfyddiadau.

Gwnaethom ar y gwaith maes ym mis Mehefin 2022, ac edrychwyd ar y wybodaeth a rannwyd gyda chynghorwyr ym mhedwar o bwyllgorau Wreccsam rhwng Ionawr 2021 a Mai 2022. Y rhain oedd: Cyngor llawn; Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio; Bwrdd Gweithredol; a'r Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid, Perfformiad, Adnoddau a Llywodraethu.

Canolbwyntiwyd ar sut y rhannodd y Cyngor wybodaeth am y defnydd o'i gyllideb refeniw a'i berfformiad.

I roi sefyllfa Wreccsam mewn cyd-destun, edrychom ar y cyfarfodydd pwyllgor cyfatebol yn y pump cyngor arall yng ngogledd Cymru. Roedd hyn yn amlgu sawl gwahaniaeth rhwng dull gweithredu Wreccsam a chynghorau eraill.

Tudalen 1 o 6 - Trefniadau ar gyfer Rhannu Gwybodaeth Agored Trwy Bwyllgorau – Adolygiad Lefel Uchel

Ples cysylltu â ni yn Gymraeg neu English / cysylltwch â ni'n Gorff neu'n Saesneg |.

Mae'r Cyngor yn rhannu gwybodaeth ariannol a pherfformiad cyfyngedig mewn cyfarfodydd pwyllgor cyhoeddus

Mae'r Cyngor yn rhannu gwybodaeth ariannol a pherfformiad gyfyngedig gyda chynghorwyr drwy'r flwyddyn. Er enghraifft, dim ond unwaith mewn cyfarfod pwyllgor cyhoeddus (Cyngor llawn) y cyflwynir monitro cyllideb mewn blwyddyn ac nid yw'n cael ei adolygu gan y Bwrdd Gweithredol o gwbl. Mae gwybodaeth am berfformiad wedi ei chynnwys mewn agendâu o'r Bwrdd Gweithredol ddwywaith y flwyddyn, ond nid yw'n cael ei ystyried gan y pwyllgor craffu perthnasol.

Gwybodaeth monitro cyllideb

Tra bod y Cyngor yn cymryd gwybodaeth gosod cyllideb (cyn dechrau'r flwyddyn ariannol) a gwybodaeth sy'n cylchdroi'r gyllideb (ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol) i bwyllgorau cyhoeddus, mae rhannu adroddiadau monitro cyllideb mewn blwyddyn yn gyfyngedig. Does dim adroddiadau monitro cyllideb yn cael eu hanfon at y Bwrdd Gweithredol. Mae monitro cyllideb mewn-blwyddyn ar lefel pwyllgor wedi'i gyfyngu i un adroddiad monitro cyllideb refeniw i'r Cyngor llawn bob mis Rhagfyr.

Gwelsom hefyd nad oedd adroddiadau monitro'r gyllideb yn cael eu hystyried gan y pwyllgor craffu perthnasol yn rheolaidd. Cyflwynwyd adroddiad monitro cyllideb yn y flwyddyn i'r Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid, Perfformiad, Adnoddau a Llywodraethu unwaith yn 2018-19, nid o gwbl yn 2019-20, ac unwaith yn 2021-22.

Monitro cyllideb			
Pwyllgor	Cynllunio - cyn i'r flwyddyn ariannol ddechrau	Monitro - yn ystod y flwyddyn ariannol	Adrodd - wedi i'r flwyddyn ariannol ddod i ben
Cyngor	<ul style="list-style-type: none">Gosod cyllideb refeniw yn flynyddol (chwefror fel arfer)	<ul style="list-style-type: none">Monitro cyllideb refeniw (yn flynyddol ym mis Rhagfyr)	-

Monitro cyllideb

Bwrdd Gweithredol	<ul style="list-style-type: none">Gosod cyllideb referniw (yn flynyddol ym mis Ionawr/Chwefror)	-	<ul style="list-style-type: none">Mae'r gyllideb referniw yn cylchdroi (yn flynyddol ym mis Mai/Mehefin)
Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	-	-	<ul style="list-style-type: none">Datganiad o gyfrifon (drafft a therfynol) (blynyddol)
Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid, Perfformiad, Adnoddau a Llywodraethu	-	<ul style="list-style-type: none">Adroddiad monitro a rheoli cyllideb ar 20 Ionawr 2022 a 27 Chwefror 2019	<ul style="list-style-type: none">Mae'r gyllideb referniw yn cylchdroi (yn flynyddol ym mis Mai fel arfer)

Byddem yn disgwyl i gynghorwyr fynd ati i ystyried adroddiadau monitro'r gyllideb mewn pwyllgor cyhoeddus sy'n gosod yn aml drwy gydol y flwyddyn. Mae monitro perfformiad y gyllideb yn rheolaidd yn ganolog i reolaeth ariannol effeithiol. Mae'n caniatáu i gynghorwyr adolygu'r sefyllfa presennol, gofyn cwestiynau, rhoi her, ac awgrymu a chymeradwyo camau adferol, effeithiol.

Does dim safon ddelfrydol ar gyfer pa mor aml y dylid rhannu adroddiadau monitro cyllidebau gyda chynghorwyr. Fodd bynnag, mae gan y modelau o fonitro cyllideb a

awgrymir gan Sefydliad Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg Siartedig (CIPFA)¹, sy'n cael ei ddefnyddio gan gynghorau eraill yng ngogledd Cymru, o leiaf dau neu dri adroddiad monitro cyllideb refeniw y flwyddyn i'w Pwyllgor Gwaith..

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod cyfleoedd i gryfhau ei drefniadau i fonitro'r gyllideb drwy gyflwyno adroddiadau monitro'r gyllideb yn amlach i'w Bwrdd Gweithredol a'i bwyllgorau, gan gynnwys craffu. Ers i ni gwblhau'r gwaith maes, mae'r Cyngor wedi nodi diweddariad chwarter un gyllideb i'r Bwrdd Gweithredol.

Gwybodaeth Monitro Perfformiad

Gwelsom fonitro perfformiad yn ystod y flwyddyn ar lefel pwyllgor cyhoeddus wedi'i gyfyngu i'r Bwrdd Gweithredol. Adroddir Cynllun y Cyngor yn flynyddol yn y Cyngor llawn, ond nid yw'r adroddiadau monitro perfformiad mewn blwyddyn yn cael eu hystyried gan y pwyllgor craffu perthnasol.

Mae'r Bwrdd Gweithredol yn derbyn Adroddiad Crynodeb Cynllun y Cyngor Chwemisol yn Chwarteri 2 a 4 o bob blwyddyn ariannol. Ond doedd dim tystiolaeth i awgrymu bod yr adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i unrhyw bwyllgor arall.

Monitro perfformiad	
Pwyllgor	Adroddiadau a Ystyriwyd gan y Pwyllgor
Cyngor	<ul style="list-style-type: none">• Cynllun y Cyngor (blynyddol)
Bwrdd Gweithredol	<ul style="list-style-type: none">• Cynllun y Cyngor (blynyddol)• Adroddiad Perfformiad Blynyddol• Adroddiad Perfformiad Cryno Cynllun y Cyngor (yn ddwywaith yn Q2 a Q4)

¹ CIPFA (rhifyn 2019) The Guide to Local Government Finance

Monitro perfformiad	
Pwyllgor	Adroddiadau a Ystyriwyd gan y Pwyllgor
Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	<ul style="list-style-type: none"> • Dim adroddiadau ar fonitro perfformiad
Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid, Perfformiad, Adnoddau a Llywodraethu	<ul style="list-style-type: none"> • Dim adroddiadau ar fonitro perfformiad

Mae gan gynghorwyr ran bwysig o ran rheoli perfformiad. Mae angen iddyn nhw fod yn glir ynghylch beth mae'r Cyngor am ei gyflawni a sut y byddant yn monitro ac adolygu perfformiad. Mae angen iddyn nhw fod yn barod i herio swyddogion ar berfformiad y gwasanaeth i sicrhau bod blaenoriaethau'n cael eu cyflawni, ac anghenion cymunedau lleol yn cael eu diwallu.

Gall cynghorwyr gefnogi gwelliant drwy ddangos bod ganddyn nhw ddiddordeb gweithredol mewn perfformio a gweithredu ar beth mae'r wybodaeth am berfformiad yn ei ddweud wrthyn nhw. I wneud hyn, mae angen cyflwyno gwybodaeth yn rheolaidd ac o ansawdd da i gynghorwyr.

Mae dull presennol y Cyngor o rannu adroddiadau monitro perfformiad yn golygu mai dim ond nifer gyfyngedig o gynghorwyr fyddai'n gweld yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt i adolygu a herio perfformiad. Mae nifer o'r cynghorau eraill ar draws gogledd Cymru yn cymryd adroddiadau perfformiad/cardiaid sgôr yn chwarterol neu ddwywaith i bwyllgor craffu perthnasol yn ogystal â'u Pwyllgor Gwaith.

Mae gan y Cyngor gyfle i gryfhau ei drefniadau monitro perfformiad drwy gynyddu'r ffaith bod adroddiadau monitro perfformiad wedi'u cyrchu, sydd eisoes wedi'i baratoi ar gyfer ei Fyrddau Blaenoriaeth, drwy ei strwythur pwyllgor presennol gan gynnwys craffu. Mae'r canfyddiad hwn yn alltudio'r argymhelliad a wnaed yn ein hadroddiad Ysgogi Gwelliant Parhaus mewn Perfformiad (Gorffennaf 2021).

Bwriedir i'r casgliadau hyn fod yn ddefnyddiol ac adeiladol. Ar y cyfan, rydym yn teimlo y bydd cynyddu amllder cyflwyno gwybodaeth mewn cyfarfodydd pwyllgorau cyhoeddus yn cryfhau ymhellach drefniadau'r Cyngor ar gyfer adrodd gwybodaeth am gyllideb a pherfformiad, a galluogi craffu a herio mwy agored a thryloyw.

Yn ddiffuant,

Alan Hughes, Arweinydd Archwilio